

שיר השירים (12)

צָרוֹר הַמֵּר דּוֹדִי לִי בֵּין שְׂדֵי יָלִין (א, ג)

פירוש שהיו הנשים מניחות צרוֹר המור או בשמים בדדיהן, וכמ"ש הבא"ח ש"ב (פרשה ויצא אות יח), שהם נקראים בשמים של ערוה. ועל זה אמר דוד המלך דודי לי במקום צרוֹר המור, ולכן בין שדי ילין. והנמשל על בית הקדשים שהוא סגור כל השנה ואין מכבדין ומרביצין אותו כלל ובכל זאת אין שם עיפוש וסרחון ח"ו, כי השכינה שורה שם, וזהו צרוֹר המור דודי לי.

הגדה "ה' ניסי"

צָרוֹר הַמֵּר דּוֹדִי לִי (א, ג)

אמרו חז"ל (שבת פח:): "צרוֹר המור", אף על פי שמיצר ומימר לי, "דודי לי". כלומר גם כשאנו בצרה, הקב"ה איתנו בצרה, כמו שנאמר "עמו אנכי בצרה" (תהלים צא, טו). ועוד, מלכותו לא סרה מעמנו אף בהיותנו בגלות, כמו שנאמר: "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם" (ויקרא כו, מד). והוסיף השפת אמת: נאמר בפסוק: "על מצות ומררים יאכלהו" (במדבר ט, יא). מרור הוא רמז לגלות, והמצה היא רמז לגאולה. אכילת המצות והמרור ביחד באה ללמדנו, שבין אם אנו בגלות ובין כשאנו גאולים, אנחנו בחיק הקב"ה. "ומררים" בגימטריא עולה "מלכות" (496), וגם "צרוֹר" הוא בגימטריא "מלכות" (496), כי "ועבדתנו לא עזבנו אלוֹקינו" (עזרא ט, ט)

ומתוך האור "הגדה של פסח"

התשוקה להקב"ה מנצחת את היסורים והנסינות

צָרוֹר הַמֵּר דּוֹדִי לִי בֵּין שְׂדֵי יָלִין (א, ג)

אמרו חז"ל (שבת פח:): "צרוֹר המור", אף על פי שמיצר ומימר לי, "דודי לי". בפסוק זה יש לקח אודות קבלת יסורים באופן שלא יפגום באהבה להשם יתברך. נאמר (משלי יג, כד): "חושך שבטו שונא בנו", וישראל מקבלים את ה' שבט' באהבה, כדברי הפסוק (שיר השירים ח, ז) "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", כי כמו שהאש מתאמצת שלא תכבה, ועל כן כששופתים מים על האש הרי היא מתאמצת להתלהב עוד יותר, כך ישראל, אף שיצר הרע ואומות העולם רוצים להתגבר ולכבות את אהבתם והתלהבותם לדביקות הקב"ה, מתווספת עוד תשוקה אליו וגוברת על הכל, וכדרשת חז"ל: אף על פי שמיצר ומימר לי, "דודי לי", מכל מקום הכל צריך להיות מתוך אהבה, וכן הזהירו חז"ל (ברכות נד.): "בכל מידה ומידה שהוא מודד לך הוי מודה לו".

כמוצא שלל רב "שיר השירים" בשם "שפת אמת"

צָרוֹר הַמֵּר דּוֹדִי לִי (א, ג)

ובמדרש "צָרוֹר הַמֵּר דּוֹדִי לִי", בשעה שהוא מיצר לי ומימר לי, בכל זאת הוא "דודי לי". אומר החיד"א: מן הדין היה שרשע לא יוכל לחזור בתשובה, כי אם עשה עברה הרי זה בבחינת אבדה, הוא אבד את עצמיותו, ואמנם אבדה צריך להחזיר לבעליה, אבל זקן ואינו לפי כבודו אינו מחוייב. והרי הקב"ה ודאי שהוא זקן ואינו לפי כבודו להחזיר אבדה... לכן צריך להבין איך התחייב בהשבתה. אלא שיש דין נוסף שאף זקן ואינו לפי כבודו, אם הוא הכה את הבהמה התחייב בהשבתה. לפי זה אומר החיד"א, "צָרוֹר הַמֵּר" הקב"ה מיצר ומימר לי, הוא מכה אותי, אם כך דודי לי, אפשר לחזור בתשובה, כי אף על פי שהוא זקן ואינו לפי כבודו, אבל כיון שהיכני, מעתה כביכול מחוייב הוא להחזירני הבייתה, לתת לי את האפשרות לחזור בתשובה.

ומתוך האור "הגדה של פסח" בשם החיד"א

אֶשְׁפַּל הַפֶּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי (א, יד)

פירש רש"י יש בושם ששמו כופר וכו' ע"ש. והוא "אלחנניה" בלשון ערבי כמ"ש הרע"ב (פ"ז דשביעית מ"ו). ומכאן רמז למה שנהגו בגר"בא בשבוע החתונה לצבוע גם ידי החתן ב"אלחנניה", דהא כתיב אשכול הכופר דודי לי.

הגדה "ה' ניסי"

משחטאו בעגל התעורר שוב חטא הגדי

אֶשְׁפַּל הַפֶּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי (א, יד)

מי שהכל שלו מכפר לי על עוון גדי שכרמתי לי (שבת פח:)

רש"י מפרש, שעגל דומה לגדי, ו"שכרמתי" פירושו שאספתי, ולכאורה דקדק מרן הגאון רב חיים קנייבסקי שליט"א מהו הלשון שכרמתי, ואיזה אסיפה שייכת כאן? והוא מיישב, במדרש מבואר שהמצרים היו עובדים לגדיים וטלאים, ולכן ציוה הקב"ה לזבוח פסח מן העיזים ומן הכבשים, ובמדרש (שמות רבה פרק טז) נאמר שכאשר ישראל היו במצרים, היו עובדים גם הם עבודה זרה, ואמר הקב"ה למשה: כל זמן שישראל עובדים לאלוהי מצרים, לא ייגאלו, ועל כן ציוה "משכו וקחו לכן צאן", שישחטו את אלוהי המצרים לקרבן פסח. והנה בילקוט נאמר שבשעת קריעת ים סוף טען שר של מצרים: הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, מה נשתנה אלו מאלו? והשיבו הקב"ה שישראל אינם דומים למצרים, שכן הם עבדו מתוך אונס

הלכה: מטריה התקועה בעגלת הילדים מערב שבת

שאלה: כידוע אסור לצאת בשבת (אפילו במקום שיש ערוך) עם מטריה או שמשיה כמחסה מפני הגשם או השמש אע"פ שהיא פתוחה כבר מערב שבת, האם מותר לצאת בשבת עם עגלה ילדים שתקועה בה מטריה או שמשיה שפרסוה מערב שבת?

תשובה: הטעם שאסור לצאת בשבת במטריה או שמשיה הפתוחה כבר מערב שבת הוא בגלל מראית עין, מאחר ודרכם של בני אדם לפתוח את המטריה ביציאתם לרחוב, לכן יתעורר חשש שחילל שבת (משום אוהל) בפתיחת המטריה, אבל מטריה התקועה בעגלה אין בזה משום מראית עין, כי אפשר להניח שהשאירוה פתוחה מעל גבי העגלה מערב שבת. לכן אם פתחו את המטריה מערב שבת מותר לצאת עם העגלה בשבת.

רב זילברשטיין שליט"א "עלינו לשבח" שמות, תשובה ע"ז

פתגם: הטוב הוא כן אצלך אל תחפש אותו אצל השכנים.

ספר "שמחלה"

חקירה: דברים שבלב אינם דברים

משום שהעיקר הוא המעשה ולא איכפת לנו מהדעת שבלב, או שבאמת איכפת לנו מהדעת, אך אינו נאמן לטעון מה היה בלבו. (שו"ת חכם צבי, צב א. ח"מ, אה"ע מב-ד: אינם דברים אע"פ שאנו יודעים שאינו משקר)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אם אין קמח אין תורה

שאלו רבי ישראל סלנטר: בידוע ששבעה שאכלו יחד בסעודה יכולים לצרף עוד שלושה שלא אכלו, כדי לברך ברכת המזון במנין. ואילו בתפילה בציבור די בששה מתפללים בלבד, כדי שיצטרפו אליהם עוד ארבעה שאינם מתפללים להשלים את המנין. מה טעם שלתפילה דורשים ששה ואלו לסעודה דורשים שבעה? השיב רבי ישראל: וכי מה איכפת לכם אם עוד יהודי יאכל!

ספר "חד וחלק א' "

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, רפאל יהודה בן מלכה, בנימין יעקב בן זוהרית רות, דנאיל בן רחל, שלמה בן מרים, אליהו בן מרים. לעילוי נשמת חנה בת ברכה.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר www.kollel-aixlesbains.fr

ומתוך טירוף הדעת. אולם לאחר מכן, כאשר עבדו לעגל וגילו בכך את דעתם שרוצים הם בעבודה זרה, אם כן בטל התירוץ שעבדו לעגל מתוך אונס, ועל כן בשעה זו נוסף גם חטא זה של הגדיים והטלאים שעבדו במצרים על חטה העגל! זו כוונת הגמרא: על עוון גדי שכרמתי לו, כי עתה נאסף ונוסף גם חטא זה של העובדה לגדי במצרים על העבודה לעגל עכשיו, ואמר שיכפר הקב"ה גם על החטא שחטאו במצרים בנוסף לחטא העגל!

וכמוצא שלל רב "שיר השירים" בשם "טעמא דקרא"

אָשְׁפֵל הַפֶּפֶר דוֹדֵי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גְּדִי (א, יד)

פירש רש"י: "אָשְׁפֵל הַפֶּפֶר", יש בושם ששמו כופר, כמו "כפרים עם נרדים", ועשוי כעין אשכולות, "בְּכַרְמֵי עֵין גְּדִי", שם מקום ושם הוא מצוי, וראיתי באגדה שאותן כרמים עושין פירות ארבע או חמש פעמים בשנה, ודוגמא היא לכמה כפרות ומחילות שמחל להן הקב"ה על כמה נסיונות שניסוהו במדבר. מוסיף המדרש: "בְּכַרְמֵי עֵין גְּדִי", לפעמים כשרואה הקב"ה שלישראל ישנם הרבה עוונות הוא לוקח איש אשכולות, איש שהכל בו ככופר על כל עוונותיהם של ישראל. למה? כי "דוֹדֵי לִי", אוהב הוא אותי, ומהיכן נובעת אהבה זו "בְּכַרְמֵי עֵין גְּדִי", היינו האבות הקדושים שרצו אחריו כמו גדיים, ובגללם הוא אוהב אותנו ולוקח את אחד הגדולים ככופר במקום להשמיד חלק גדול מעם ישראל.

ומתוך האור "הגדה של פסח"

עֵינֵיךָ יוֹנִים (י, טו)

אמרו חז"ל (תנחומה תצוה סי' ה), שתוכנת היונה להסתכל על בן זוגה בלבד. כלומר, עלינו לקנות קנין נפש של הווית העיניים, שתמיד יהיו מכוונות אל הקב"ה. לזכות לראייה נכונה וישרה, ללא פזילה (sans loucher) למקורות זרים.

"הגדה של פסח" תפארת שמשון מאת הר' פינקוס זצ"ל

יש לכל אחד לראות ולרצות בשבת השני

הַנֶּהָפֵךְ יָפָה רַעֲיָתִי (א, טו)

הקב"ה אומר לכנסת ישראל "הַנֶּהָפֵךְ יָפָה רַעֲיָתִי", וכנסת ישראל משיבה "הַנֶּהָפֵךְ יָפָה דוֹדֵי אֶף נְעִים". ומרגילא בפומיה דמרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל: מה יפה אף נעים הוא, כשכל אחד משבח את השני ורוצה בטובתו. ומצינו כן במדרש (במדבר רבה כב, ב), שהקב"ה אמר "נָקוּם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּידָנִים", ומשה אמר להם "לֵתַת נִקְמַת ה' בְּמִדִּין" (שם ג). שהקב"ה תבע נקמה על שנהרגו כ"ד אלף ישראל, ועל "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו", ויותר כביכול על פגם כבודו שמים שהיה בעבודת פעור ובהחטאת בנות מואב. ואילו משה תבע כבוד שמים ונקמת ה'. *הגדה של פסח "ארוזי הלבנון"*